

Jakelussa mainituille

Viite Aloite

Asia LAUSUNTOPYYNTÖ: MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUS TUETTAVAA RAKENTAMISTA KOSKEVISTA YMPÄRISTÖNSUOJELUVAATIMUKSISTA

Maa- ja metsätalousministeriön ruokaosasto pyytää lausuntoanne oheisesta maa- ja metsätalousministeriön asetusehdotuksesta, joka koskee tuettavalle kotieläinrakennusten rakentamiselle asetettavia ympäristönsuojeluin kannalta rakennusteknisiä ja toiminnallisia vaatimuksia. Asetus täydentää ympäristöhallinnon kotieläintuotannolle ja tuotantorakentamiselle annettuja vaatimuksia. Tuettavalle rakentamiselle asetettaisiin rakennustekniseltä kannalta eräiltä osin EU:n antamia ja kansallisia ympäristönsuojelusäädöksiä täsmällisempiä vaatimuksia.

Kotieläinrakennusten ympäristönsuojelua koskeva asetusehdotus korvaisi MMM:n ilmoituksen 6/2002 liitetyn MMM:n asetuksen nro 100/01 liite 12, MMM-RMO C4 Kotieläinrakennusten ympäristönhuolto.

Lausunnon antamisen yhteydessä pyydetään kiinnittämään huomiota ehdotettuihin raja-arvoihin ja mitoitusvaatimuksiin. Mahdolliset muutosehdotukset pyydetään perustelemaan mahdollisimman täsmällisesti ja yksityiskohtaisesti.

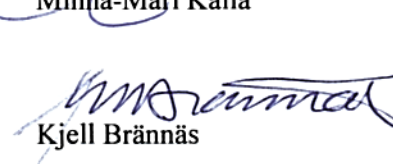
Lisätietoja asetusluonnoksen sisällöstä antaa Kjell Brännäs, puh. 0295 16 2331, sähköposti: kjell.brannas@mmm.fi. Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 31.8.2018 ensisijaisesti sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo@mmm.fi tai kirjallisesti osoitteella Maa- ja metsätalousministeriö, Kjell Brännäs, PL 30, 00023 VALTIONEUVOSTO.

Osastopäällikkö

Minna-Mari Kaila

Suunnittelija

Kjell Brännäs

- Liite: Maa- ja metsätalousministeriön asetusluonnos:
- MMM:n asetus tuettavaa rakentamista koskevista ympäristönsuojeluvaatimuksista
 - Muistio, luonnos

Jakelu: oikeusministeriö
ympäristöministeriö
maa- ja metsätalousministeriön, ruokaosaston maatalousyksikkö
Suomen ympäristökeskus, SYKE
Elintarviketurvallisuusvirasto, EVIRA
Maaseutuvirasto, MAVI
Luonnonvarakeskus, Tutkimus- ja kehittämisspalvelut, LUKE
Työtehoseura, TTS
Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukset, ELY
Aluehallintovirastot, AVI
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y.
Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.
ProAgria Keskusten Liitto
ProAgria Svenska Lantbrukssällskapens Förbund r.f.

Maa- ja metsätalousministeriön asetus

tuettavaa rakentamista koskevista ympäristönsuojeluvaatimuksista

Maa- ja metsätalousministeriön päätöksen mukaisesti säädetään maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007) 7 §:n 4 momentin ja 13 §:n 4 momentin, sellaisina kuin niistä on 7 §:n 4 momentti laissa 1187/2014, porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011) 12 §:n 4 momentin, sellaisena kuin se on laissa 1479/2007, ja kolttalain (253/1995) 19 §:n 1 momentin, sellaisena kuin se on laissa 1677/2015, nojalla:

1 §

Soveltamisala

Tätä asetusta sovelletaan myönnettäessä tukea maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007), porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011), kolttalain (253/1995) mukaiseen rakentamisinvestointiin.

2 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- 1) *kuivalantalalla* katettua tai kattamatonta kiinteän lannan varastoa;
- 2) *lietelantalalla* katettua tai kattamatonta lietelannan säiliötä;
- 3) *virtasäiliöllä* katettua tai kattamatonta virtsan tai jätevesien säiliötä;
- 4) *jaloittelualueella* eläinsuojan välittömässä yhteydessä sijaitsevaa aluetta, jota käytetään säännöllisesti eläinten jaloitteluun ja jolta kerätään lanta ja valumavedet talteen.

3 §

Yleisiä vaatimuksia

Kotieläintalouden ympäristönsuojeluun sovelletaan mitä ympäristönsuojelulaissa (527/2014) ja sen nojalla säädetään.

Kotieläinrakennukset ja lantavarastot tulee sijoittaa tuulelta suojattuun paikkaan tai, jos se ei ole mahdollista siten, että niistä tulevat päästö- ja hajuongelmat haittaavat ympäristöä ja naapurustoa mahdollisimman vähän. Kotieläinrakennuksen lannanpoisto ja -käsittely tulee suunnitella niin, että lantakaasupäästöjä kotieläinrakennuksista ja lantavarastoista ilmastoon pystytään vähentämään.

Rakennettavien tuotantopiha-alueiden ja eläinten jaloittelualueiden pinta-alat, rakennekerrokset ja alueille tulevien pintavesien johtaminen on esitettävä piirustuksissa.

Virtsan erottamisen sekä virtsan, lietteen ja puristenesteen säiliöön johtamisen periaate on esitettävä rakennussuunnitelmassa korkeustasomerkintöineen. Erillisen lantavaraston rakennussuunnitelmaan on liitettävä joko mittakaavaan 1:100 tai 1:200 piirretty pohjakaavio tuotantorakennuksen eläinpaikoista tai muu virallinen todistus tuotantorakennuksen eläinpaikkamäärästä.

Teräsbetonirakenteiden betonin lujuus- ja rasitusluokan vähimmäisvaatimukset on esitettävä piirustuksissa yleisesti käytössä olevien ohjeiden mukaisesti.

4 §

Lannan varastointitilavuuden perusteena oleva varastoimis aika

Lanta ja kuivikelantaseokset on säilytettävä riittävän tilavissa varastoissa niin, että kaikki varastoidut lannat ja lantaseokset on mahdollista levittää sulan maan aikana viljelyksessä oleville pelloille.

Täytepohjapihaton makuu- ja liikunta-alueen kuivikepohja voidaan laskea lantavarastoksi, täytepohjatilavuuden ja sen varastoimisajamäärän mukaisesti. Naudoilla kuivikepohjan pinta-alavaatimuksena on vähintään yksi neliömetri 70 elopainokiloa kohti. Kuivikepohjan pinta-alavaatimuksena on vieroitetuilla porsailta 0,5 neliometriä eläinpaikkaa kohti, lihasioilla 1,3 neliometriä eläinpaikkaa kohti, joutilailla emakoilla 2,5 neliometriä emakkoa kohti ja emakolla porsaineen 5 neliometriä emakkoa kohti. Jos eläintiheys on suurempi kuin edellä mainittu, tulee kotieläinsuojassa olla asianmukaista lannan varastotilaa ylimääräistä eläinmäärää vastaavasti.

Lantavaraston tilavuus on mitoitettava vastaamaan vähintään koko maatilan eläinpaikkamäärän tarvetta. Mikäli osa lannan varastotilavuudesta korvataan laidunnuksella, on laidunnus esitettävä rakennussuunnitelmassa.

Lannan varastotilat on mitoitettava nautaeläimille, hevosille ja lampaille vähintään kahdeksan kuukauden varastoimisajan perusteella, mikä edellyttää vähintään neljän kuukauden laidunkautta. Jos laidunkausi on lyhyempi kuin neljä kuukautta, tulee kahdeksan kuukauden varastotilavuuteen lisätä vastaava lisätilantarve. Ympäri vuoden sisällä pidettäville sekä muille kuin edellä mainituille eläimille edellytetään vähintään 12 kuukauden varastoimisajaa.

Osa vaadittavasta lantavarastotilavuudesta voidaan korvata sopimuksella järjestetyllä lannanluovutuksella muille maataloille tai yrityksille. Tilalla on kuitenkin aina oltava lantavarasto, jonka tilavuus vastaa vähintään 20 prosenttia vaadittavasta lannanvarastointimäärästä.

Lantavarastojen vähimmäistilavuudesta eläintä kohden säädetään eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1250/2014).

5 §

Muiden jätteiden varastointi

Lypsytilojen ja -laitteiston pesussa tulee käyttää veden kulutusta vähentäviä kierrätyspesujärjestelmiä. Lehmien lääkityksen takia tai terveydellisistä syistä hävitettävä maito tulee aina johtaa lietelanta- tai virtsasäiliöön tai erilliseen umpisäiliöön.

Tuotantorakennusten yhteydessä olevan WC:n jätteitä ei saa johtaa lietekouruun, vaan ne on johdettava lietesäiliöön, erilliseen umpisäiliöön tai kunnan viemäriverkostoon.

Siipikarjarakennusten pesu- ja desinfiointivedet tulee johtaa umpisäiliöön, jonka tilavuus on vähintään viisi kuutiometriä.

6 §

Eläinten pitopaikan, lantakourujen ja -kanavien rakenteet

Eläinten pitopaikan lattian, lantakourujen ja -kanavien tulee olla rakenteeltaan niin tiiviitä ja siten rakennettuja, etteivät lannan aineosat pääse vuotamaan alla olevaan maaperään ja ympäristöön. Vaadittava tiiveys voidaan saavuttaa pintarakenteessa teräsbetonilla tai vesitiiviillä as-

faltilla, tai pohjarakenteessa yhtenäisellä vesitiiviillä kalvorakenteella, jonka päälle mahdollisesti kertyvä neste johdetaan lantavesisäiliöön. Kiinteän lannan lantakourujen tai -käytävien yhteydessä olevan virtsakourun ja virtsasäiliön välinen putki tulee varustaa puhdistettavalla hajulukolla.

Lantakaasujen aiheuttamia haju- ja päästöongelmia voidaan vähentää lietekanavan pohjalaataan asennettavalla lannan jäädyttämisputkistolla. Lantakaasupäästöjä voidaan vähentää myös rakolattian alla olevan poistoilman imukanavan suodattimella.

Tuotantorakennusten lantakourut ja -kanavat on tehtävä teräsbetonirakenteisina.

7 §

Kuivalantalan rakenteet ja kattaminen

Kiinteän lannan lantala tulee muotoilla siten, ettei lanta nesteineen valu lantalan ulkopuolelle. Lantalan reunaseinämät tulee tätä silmällä pitäen tehdä vähintään 500 millimetriä korkeiksi. Avolantalan ajoluiska lantalan tyhjentämistä varten tulee lantalan sisäpuolelta katsoen nousta vähintään samaan korkeuteen kuin lantalan reunaseinämän minimikorkeus eli vähintään 500 millimetriä laatan pohjatasosta. Katetun lantalan ajoluiskan vähimmäiskorkeus on oltava vähintään 200 millimetriä laatan pohjatasosta. Ajoluiskan ulkopuolella tulee sekä kate- tussa että avonaisessa kuivalantalassa olla kovapohjainen kuormauslaatta.

Kuivalantalan ohjeellinen varastointitilavuus saadaan kertomalla lantalan pohjapinta-ala seinämäk korkeudella, johon on lisätty yksi metri.

Sadeveden valuminen suoraan muun rakennuksen katolta lantalaan tulee estää esimerkiksi vesikouruilla. Avolantalaan kertyvää nestettä on poistettava virtsasäiliöön tai erilliseen lantavesisäiliöön. Vuoden aikana kertyväksi nestemääräksi on mitoituksessa huomioitava vähintään 0,1 kuutiometriä lantalan pohjapinta-alan neliometriä kohden.

Katetun kuivalantalan rakenteiden pitää kestää lantakaasujen ja kosteuden aiheuttamat kuormitukset sekä rakenteisiin kohdistuvat lumi- ja tuulikuormat. Kuivalantalan pohjarakenne on tehtävä teräsbetonirakenteisina.

8 §

Lietelantalan ja virtsasäiliön rakenteet ja kattaminen

Teräsbetonirakenteinen lietalantala ja virtsasäiliö tulee mitoittaa sisäpuoliselle kuormitukselle ilman ulkopuolisen maan vastapainetta. Pohjan reunoineen tulee olla rakenteeltaan niin tiivis ja siten rakennettu, etteivät lannan aineosat pääse ympäristöön.

Jos lietalantala tai virtsasäiliö sijoitetaan eläntilan alle se saa avautua eläntilaan vain hajulukon kautta.

Allasrakenteisen lietalantalan maarakenteet tulee mitoittaa yleisesti käytössä olevien maanpatoallassuunnitteluohjeiden mukaisesti. Allasrakenteisessa lietalantalassa on oltava betonirakenteinen pohjalaatta sekoitusta ja tyhjennyspumppausta varten.

Lietelantala ja virtsasäiliö on aidattava ihmisten ja eläinten putoamisriskin takia. Suoja-aidan silmäkoko tai lautarako saa pystysuunnassa olla enintään 100 millimetriä ja aidan korkeuden tulee olla maasta mitattuna vähintään 1 500 millimetriä. Teräsverkkaisen aidan yläosan vaakalangat, enintään 500 millimetriä yläreunasta, voidaan jakaa enintään 150 millimetrin jaolla. Aitaverkossa on oltava ylä- ja alareunassa kehärakenne, johon verkko voidaan kiinnittää tukevasti. Suoja-aidan portit tulee olla saranoituja ja lukkosalvalla varustettuja. Portin kohdalla säiliön sisäpuolella on oltava hätäpoistumista varten kiinteästi asennetut tikkaat. Portin ulkopuolella tulee olla kestävä ja hyvin näkyvä varoituskyltti kaasuvaarasta. Suoja-aita mitoitetaan 0,5 kN/m vaaka- ja pystykuormalle.

Lietelantalan ja virtsasäiliön kattamisella voidaan estää haju- ja lantakaasupäästöjä ja mikäli ympäristönäkökohdat vaativat, tulee säiliö kattaa. Kate voi olla kiinteä tai kelluva.

9 §

Säilörehusiilojen puristenesteen keräys

Säilörehuvarasto tulee olla niin tiivis ja muotoiltu siten, ettei puristeneste valu siilon ulkopuolelle. Laakasiilon avoimeen päätyyn tulee rakentaa koko päädyn leveydeltä puristenesteen keräilyura. Laakasiilojen sisäänajoaukon ulkopuolella tulee olla vähintään aukon levyinen ja vähintään viiden metrin pituinen teräsbetonirakenteinen tai asfalttipäällistetty kippauslaatta.

Laakasiilojen yhteydessä on oltava vähintään viiden kuutiometrin kokoinen puristenesteen keräilysäiliö. Piirustuksissa tulee osoittaa, minne puristeneste keräilyssäiliöstä johdetaan.

10 §

Jaloittelualueen rakenteet

Jaloittelualueen pohja tulee olla rakenteeltaan niin tiivis, etteivät lannan aineosat pääse vuotamaan alla olevaan maaperään ja ympäristöön. Vaadittava tiiveys saavutetaan esimerkiksi pintarakenteena teräsbetonilla tai vesitiiviillä asfaltilla, tai pohjarakenteena yhtenäisellä vesitiiviillä kalvorakenteella jonka päälle mahdollisesti kertyvä neste johdetaan lantavesisäiliöön.

Jaloittelualueen yhteydessä on oltava vähintään viiden kuutiometrin kokoinen lantavesien keräilyssäiliö. Piirustuksissa tulee osoittaa, minne lantavedet keräilyssäiliöstä johdetaan.

11 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan xx päivänä xxkuuta 2018.

Tällä asetuksella kumotaan maa- ja metsätalousministeriön ilmoituksen (6/2002) mukainen tuettavaa rakentamista koskevista rakentamismääräyksistä ja suosituksista annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen liite 12.

Helsingissä xx päivänä xxkuuta 2018

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä

Suunnittelija Kjell Brännäs

Maa- ja metsätalousministeriön asetus tuettavaa rakentamista koskevista ympäristönsuojeluvaatimuksista.

1. Yleistä

Maa- ja metsätalousministeriö päivittää asetuksen (763/2009), joka tuli voimaan 21.10.2009. Asetuksessa säädetään mm. tuettavien kotieläinrakennusten yhteyteen rakennettavien ympäristönsuojelurakennelmien teknisistä ratkaisuksista. Annettava uusi asetus korvaisi tämän vanhan asetuksen jo osittain vanhentuneen liitteen nro 12 MMM-RMO C 4, Kotieläinrakennusten ympäristönsuojelu.

Normipurkuun liittyvän hallituksen kärkihankkeen osana maa- ja metsätalousministeriö pyrkii yksinkertaistamaan tuettavia kotieläinrakennuksia koskevat asetuksensa. Yleisistä ympäristönsuojeluvaatimuksista on pääasiassa säädetty ns. nitraattiasetuksessa eli valtioneuvoston asetuksessa eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (1250/2014). MMM:n asetuksessa ei mainitussa valtioneuvoston asetuksessa olevia vaatimuksia pääsääntöisesti toistettaisi, vaan siihen lisättäisiin täydentäviä ja teknisempiä vaatimuksia. Vanhat MMM-RMO C4:n määräykset täsmennettäisiin yleisten ympäristönsuojelumääräysten linjan mukaisiksi ottaen samalla huomioon alan tekninen kehitys, tutkimustulokset ja taloudelliset näkökohdat. Lisäksi asetus on pyritty saamaan sisällöltään samansuuntaiseksi kuin aikaisemmin uudistetut MMM:n tuettavia kotieläinrakennuksia koskevat asetukset. Asetusta tulnaisiin hyödyntämään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa tapahtuvassa tuettavien rakennushankkeiden rakennussuunnitelmatarjonnassa.

Asetus on tarkoitus saada voimaan kesällä 2018.

2. Asetusuudistuksen valmistelu

Ehdotusta on valmisteltu virkatyönä yhteistyössä ELY-keskusten, MMM:n oikeudellisen yksikön ja maatalousyksikön asiantuntijoiden kanssa.

3. Asetuksen yksityiskohtaiset perustelut

3 § Yleisiä vaatimuksia

Pykälään tulisi viittauksia yleiseen lainsäädäntöön muun muassa seuraavista asioista:

- Rakennuspaikaksi tulisi valita sellainen alue, joka ei ole altis mahdollisia ympäristölle haitallisia haju- ja päästöongelmia vahvistavalle tuulelle.

- Olisi tarkoituksenmukaista, että asetuksen vaatimusten toteutuminen veloitettaisiin esitettäväksi rakennuspiirustuksissa. Nämä vaatimukset koskisivat rakenteiden ja tilojen pinta-alaa ja tilavuutta, mutta myös esimerkiksi lantakanavissa ja –säiliöissä käytettävää betonilaatua, jonka täytyy kestää eläinten lannasta ja virtsasta aiheutuvat rasitukset.

4 §. Lannan varastointitilavuuden perusteena oleva varastoimis aika

Lantavarastoinnin eläinkohtaiset vähimmäistilavuusvaatimukset on annettu edellä mainitussa nitraattiasetuksessa, mistä syystä katsottaisiin viittauksen siihen riittävän.

Täytepohja voidaan myös laskea lantavarastoksi, minkä takia annetaan laskentaohjeet täytepohjatilavuudelle. Pienempi lantavarasto voidaan sallia, jos lannanluovutuksesta muille maataloille tai yrityksille on tehty sopimus. Tilalla on kuitenkin aina oltava lantavarasto, jonka tilavuus vastaa vähintään 20 prosenttia vaadittavasta lannanvarastointimäärästä.

5 § Muiden jätteiden varastointi

Lypsylaitteistojen puhdistus vaatii usein paljon vettä. Sen takia muistutettaisiin vesivarojen taloudellisen käytön suunnittelusta erityisesti maidonhuoltotilojen osalta. Tuotantorakennusten yhteydessä olevan WC:n jätteitä ei saisi johtaa lietekouruun, vaan ne olisi johdettava lietesäiliöön, erilliseen umpisäiliöön tai kunnan viemäriverkostoon.

On erittäin tärkeää, että hengenvaarallisten lantakaasujen leviäminen eläin- ja henkilöstötiloihin estetään käyttämällä hajulukkoa.

6 § Eläinten pitopaikan, lantakourujen ja -kanavien rakenteet

Lattiarakenteet, lantakourut ja kanavat tulisi tehdä tiiviiksi ja eri eläintiloissa esiintyviä kuormituksia ja rasituksia kestäväksi. Tästä annettaisiin vaatimuksia, joiden toteutuminen tulisi esittää rakennuspiirustuksissa.

7 § Kuivalantalan rakenteet ja kattaminen

Ehdotettaisiin annettavaksi kuivalantaloiden mitoitus- ja rakenneteknisiä vaatimuksia ja säädettäisiin lantaloiden kattorakenteista. Lantala tulisi mitoittaa ja muotoilla niin, että lanta ja lantavedet voidaan varmuudella varastoida koko edellytetyn varastoimisajan ilman niiden valumista ympäristöön.

8 § Lietelantalan ja virtsasäiliön rakenteet ja kattaminen

Annetaan liete- ja virtsasäiliöiden mitoitus- ja rakenneteknisiä vaatimuksia ja säädettäisiin säiliöiden kattorakenteista. Säiliö tulisi mitoittaa niin, että lanta ja virtsa voidaan varastoida koko edellytetyn varastoimisajan ilman niiden vuotamista ympäristöön. Suoja-aitauksen tulee kyetä estämään ihmisiä ja eläimiä putoamasta säiliöihin, minkä takia ehdotetaan vaatimuksia suoja-aitauksen verkkotiheydestä ja lujudesta. Liikkuminen liete- tai virtsasäiliöiden sisällä ja reuna-alueilla on vaarallista hengenvaarallisten lantakaasujen ja putoamisriskin takia, minkä takia ehdotetaan varoituskylttien asentamista lietesäiliöiden suoja-aidan portille.

9 § Säilörehusiilojen puristenesteen keräys

Säilörehusiiloista tuleva puristeneste on otettava talteen ja varastoitava varmallalla tavalla. Tämän vuoksi ehdotetaan vaatimuksia siilojen rakenteille ja puristenesteen keräilylle.

10 § Jaloittelualueen rakenteet

Nykyään karjarakennusten yhteyteen tapauskohtaisesti vaaditaan tai suositellaan rakennettavaksi jaloittelualue eläinten ympärivuotuista ulkoilua varten. Jaloittelualueen toimivuuden ja ympäristönsuojelun kannalta on tärkeää, että alueen lantavesien keräily ja poisjohtaminen suunnitellaan ja rakennetaan varmallalla tavalla. Pykälään ehdotetaan otettavaksi jaloittelualueen tiiviin alustan rakenneteknisiä vaatimuksia sekä vaatimuksia siitä, millä tavalla lantavedet tulee kerätä alueelta.

11 § Voimaantulo

Asetus tulisi voimaan kesällä 2018.

4. Lausunnot

Asetusehdotuksesta pyydetään lausuntoja seuraavilta tahoilta:

oikeusministeriö
ympäristöministeriö
maa- ja metsätalousministeriön, ruokaosaston maatalousyksikkö
Suomen ympäristökeskus, SYKE
Elintarviketurvallisuusvirasto, EVIRA
Maaseutuvirasto, MAVI
Luonnonvarakeskus, Tutkimus- ja kehittämispalvelut, LUKE
Työtehoseura, TTS
Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukset, ELY
Aluehallintovirastot, AVI
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y.
Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.
ProAgria Keskusten Liitto
ProAgria Svenska Lantbrukssällskapens Förbund r.f.